

natuurwerkgroep
boxtel

jaarverslag

2022/2023

Inhoud

Voorwoord van de voorzitter	3
Knotploegen	4
Vogelwerkgroep	8
Beheergroep Dommelbimd	15
Beheergroep Dommeldal	18
Werkgroep Heggenvlechten	20
Beheergroep Sparrenrijk	23
Poelenwerkgroep	28
Florawerkgroep	31
Paddenstoelen foto's	32
Werkgroep Ruimtelijke Ordening	34

Coördinatoren werkgroepen

Beheergroep Dommelbimd	Frank de Bont 0411 678406
Beheergroep Dommeldal	Jos Klaasen 06 15 87 01 23
Bomenadvies commissie	
Florawerkgroep	coördinator vacant
Heggenleggersgroep	Frank de Bont 0411 67 84 06
Knotploegen	Frans vd Sande 0411 68 31 17 Erik van Boldrik 06 41 09 11 09
Paddenstoelenwerkgroep	coördinator vacant
Poelenwerkgroep	Marie José Meertens 073 551 86 20
Publiciteits werkgroep	
Werkgroep Ruimtelijke Ordening	Nico Landwehr Johan 0411 68 37 09
Beheergroep Sparrenrijk	Ton Huinink 06 51 43 23 11 José Poort 0411 67 47 40
Vogelwerkgroep	Jan Albert Hellings

Omslagfoto: knotwilgen 'in de maak'

Voorwoord van de voorzitter

Lex Meijdam

Beste natuurvriend,

voor je ligt (of staat op het computerscherm) weer een mooi jaarverslag. Dit jaar echter niet van de WNLB, maar van de **Natuurwerkgroep Boxtel**. Dat is sinds februari 2023 de officiële naam van onze stichting. We hebben deze naamswijziging aangegrepen om tegelijk onze statuten te laten doorlichten en updaten. In onze doelstellingen en activiteiten is echter niets veranderd. Er wordt nog steeds in een groot aantal werkgroepen met veel enthousiasme gewerkt aan behoud en versterking van natuur en landschap in Boxtel. In dit jaarverslag kunt je hier alles over lezen. En of je dit nu op papier of via de computer doet, het blijft waardedevoel om dit vast te leggen en met elkaar te delen.

Niet alleen onze naam is gewijzigd, we hebben sinds begin dit jaar ook een nieuwe website (www.natuurwerkgroepboxtel.nl) waarop nog veel meer informatie over onze activiteiten is te vinden. Mocht je de website nog niet bezocht hebben, dan adviseer ik je dat toch eens een keer (of, liever nog, regelmatig) te doen. Hij ziet er prachtig uit en geeft enorm veel informatie, inclusief een agenda van onze activiteiten.

Zoals de website en het jaarverslag laten zien, gaat het goed met onze Natuurwerkgroep. Er wordt door een groot aantal vrijwilligers veel werk verzet voor het behoud van onze fijne leefomgeving met prachtige natuur en mooie landschappen. Een aandachtspunt is wel dat van veel van onze vrijwilligers niet meer zo piepjong zijn. We hopen natuurlijk dat ze allemaal nog lang gezond en actief blijven, maar we denken als bestuur ook nadrukkelijk na over manieren om meer jongeren bij ons werk te betrekken. Goede ideeën zijn altijd welkom!

Een ander aandachtspunt is dat het steeds moeilijker wordt om mensen te interesseren voor een bestuurlijke rol. Enkele werkgroepen hebben op dit moment geen coördinator en ook voor het bestuur zou versterking welkom zijn. We proberen het bestuur zo efficiënt mogelijk te organiseren, maar het blijft belangrijk om ook voor deze rollen vrijwilligers te vinden. Mocht je interesse hebben, neem gerust een keer vrijblijvend contact op.

Voor mij persoonlijk betekent het voor de eerste keer schrijven van het voorwoord voor het jaarverslag dat het alweer een jaar geleden is dat ik het voorzitterschap heb overgenomen van Han Peeters. Een jaar waarin, zoals ik al aangaf, veel is gebeurd dankzij de inzet van de vele vrijwilligers, coördinatoren en medebestuurders. Deze sterke basis van onze Natuurwerkgroep maakt dat het nieuwe seizoen met vertrouwen tegemoetzie. Ik wens jullie allemaal weer een mooi jaar toe.

Lex Meijdam
voorzitter

Knotploegen

Erik van Boldrik, Frans van de Sande, Hans Volmer

Het was een feestje om eind oktober weer aan de slag te kunnen met het knotten van een flink aantal knotwilgen in en rond Boxtel.

Er staat ons deze winter weer een flink programma te wachten en dan hebben we ook nog te maken met verrassingen...

Dus... vol goede moed en met heel veel zin aan de slag.

En opnieuw is het gelukt om het hele knotprogramma af te werken. Er wordt wel eens gezucht en gesteund dat het werk toch wel erg zwaar en veel is, maar uiteindelijk blijft iedereen terugkomen en zich weer **volop inzetten** om een knotklus te klaren.

Op 6 maandagen en 8 zaterdag

- Is er 3 keer een project van 2 eigenaren samengevoegd op 1 werkmorgen,
- Gingen enthousiaste knotters 3 keer naar een eerder adres terug om het werk af te maken,
- Waren we 1 keer zo veel eerder klaar op een adres dat we tijd over hadden om een nieuw adres te accepteren. Hier hebben we met een knotploeg gewerkt,
- Is er 1 nieuw adres aan het programma voor dit jaar toegevoegd,

- Hebben we op 1 nieuw (ander) adres alleen maar gewerkt met de zagers omdat er zoveel achterstallig onderhoud en enorme takken van 6 jaar oud op de knotwilgen stonden. We vonden het risico te groot om hier onze ruimers tussendoor te laten werken.
- Zijn er in de loop van het seizoen 5 nieuwe vrijwilligers bijgekomen, voornamelijk door aanmelding via onze nieuwe en verbeterde website,
- Was de ontvangst door de eigenaren als vanouds weer prima voor elkaar met koffie en regelmatig wat lekkers erbij, variërend van home-made cake tot stroopwafels en worstenbroodjes van waterbuffelvlees,
- Zien we, net na de koffie, in de wei bij een van de eigenaren een kleine **Alpaca** geboren worden. Wankelend en omvallend staat de boreling al snel op eigen benen, maar wordt toch maar voor de zekerheid naar binnen gehaald,
- *Knotten we een boom waar ooit de bliksem is ingeslagen.*

In totaal

- Zijn er 247 bomen geknot inclusief het bijbehorende opruimwerk van soms erg stevige en zware takken,
- Is er op 14 werkdagen in totaal gedurende 41,5 uur door 154 mensen veel werk verzet uit beide knotploegen en in verschillende samenstelling en aanwezigheid,
- Op 11 verschillende adressen,
- Is op het adres waar we alleen gezaagd hebben, 1 groep van 10 volwassen bomen teruggebracht tot een groep wilgen die als knotwilg weer uit kunnen lopen,

- Heeft het snoeihout weer diverse bestemmingen gekregen: zowel voor de olifanten van de Beekse Bergen, als de voedseltuin op de Kleine Aarde. Deze laatste gebruikt het hout om houtrimmen aan te leggen als schuilplaats voor kleine dieren en vogeltjes en om een gedeelte te versnipperen voor de tuinpaden tussen de diverse groentebedden.
- Ook zijn er nog een flink aantal “poters” opgehaald om elders uit te groeien tot volwassen knotwilgen.

Voorraad Beekse Bergen.

Over het algemeen hebben we goed werkweer gehad. Soms fris, maar ook met een lekker lentezonnetje. We hebben ook een erg sfeervolle werkochtend mogen beleven met ochtend nevel. Een keer hebben we niet kunnen werken in verband met regen is de werkochtend een week opgeschoven.

Ten slotte:

Op zaterdag 1 april (en dat was geen grap) is er een uitstapje georganiseerd naar de boerderij met Waterbuffels. We worden ontvangen met koffie en een koek en krijgen uitleg over de historie van deze boerderij. Hoe het melkveebedrijf wordt omgevormd tot boerderij voor de waterbuffels. Daarna volgt een rondleiding over het bedrijf: de loopstal met daarin een automatische melkinrichting. Hierbij kunnen de buffels zich 24 uur per dag “aanmelden” om gemolken te worden. Als zij te kort geleden al een keer gemolken zijn, weigert de automaat deze buffel en gaat het vertrekhek open. Ook de stal met jong vee kan op veel aandacht rekenen. Na afloop van deze rondleiding is er nog soep van “natuurlijk” waterbuffelvlees en een broodje met buffelvlees.

Alles bijeen een geslaagde afsluiting van een prima knotseizoen.

Vogelwerkgroep

de kerngroep

De bescherming van Steen- en Kerkuil in 2023

Het grondgebied van Boxtel is voor wat betreft de bescherming van Steen- en Kerkuil verdeeld in 4 rayons. In elk rayon is er een rayonhoofd, die de zorg heeft voor de bescherming van de uilen. De 4 rayonhoofden zijn Hans voor Boxtel-West, Ad

sinds dit jaar de opvolger van Hen voor centrum en Oost, Chris voor Lennisheuvel en Pieter voor Zuid-West. Op dit moment bevinden zich op het grondgebied van Boxtel in totaal 40 nestkasten voor de Kerkuil en 83 kasten voor de Steenuil. Nieuwe nestkasten worden ons steeds ter beschikking gesteld door Brabants Landschap.

Ook in oktober/november 2022 zijn de meeste nestkasten schoon gemaakt. Vaak worden ze ook door andere vogels als nestgelegenheid gebruikt. Met name door Spreeuwen, Kauwen en Holenduiven en steeds vaker ook door Mezen.

De uilenbeschermers zijn in mei en begin juni van dit jaar druk in de weer geweest om alle nestkasten van de uilen te controleren op aanwezige broedgevallen. Niet altijd is er een succesvol broedgeval, maar soms zijn er indicaties dat de kast toch is gebruikt door een Steen- of Kerkuil. Dit is vaak te zien aan in de kast of omgeving aanwezige braakballen. De braakballen van de Kerkuil stellen wij ter beschikking aan de Boxtelse basisscholen om ze door de leerlingen te laten uitpluizen.

Het jaar 2023 was weer een redelijk goed uilenjaar. Bij de **Steenuil** kon in 31 gevallen worden vastgesteld dat de kast of locatie is bezocht als broed- c.q. rustplaats. Hierbij was in 17 nestkasten sprake van een succesvol broedgeval. In totaal werden er tijdens onze controles 61 jonge Steenuiltjes geteld. Ten opzichte van vorig jaar (65) is er sprake van een lichte achteruitgang.

Bij de **Kerkuil** werden in 11 gevallen in de daarvoor bestemde nestkasten sporen van de Kerkuil aangetroffen. In 6 gevallen was er sprake van een succesvol broedgeval.

Tijdens onze controles zijn er 24 jonge Kerkuilen geteld. Dit betekent een opmerkelijk herstel na de dramatische achteruitgang in 2022 (4 jonge kerkuilen) en een terugkeer naar het niveau van 2021 toen er 21 jonge Kerkuilen konden worden geteld.

Indien nodig worden in oktober/november van dit jaar de kasten weer schoon gemaakt.

Broedvogelmonitoring bijzondere soorten (BMP-B) 2023 Smalbroeken - zuid

Dit jaar hebben we met de Vogelwerkgroep, in overleg met Gijs Clements, coördinator monitoring projecten van Natuurmonumenten, beheerseenheid Midden-Brabant, een broedvogelmonitoring bijzondere soorten (BMP - B) uitgevoerd in het gebied Smalbroeken -zuid. Eerder werd dit gebied al door ons gemonitord (in 2010) en door IVN Oisterwijk (2016 en 2017). Smalbroeken is een zeer bijzonder en kwetsbaar gebied, dat geheel voor het publiek is afgesloten. We waren daarom heel blij dat we dit gebied weer een keer konden inventariseren. Het gebied is ingesloten door de Beerze aan de noordkant en de gedempte Heiloo aan de zuidkant. Het bevat zeer nat bos, gedeeltelijk op rabatten, landelijk bekende blauwgraslanden met bijzondere flora, restanten hei en dennenbos. Langs de voormalige Heiloo is de oude dijk gedeeltelijk gehandhaafd omdat er beeldbepalende bomen op staan en omdat in een gedeelte ervan een uitgebreide dassenburcht aanwezig is.

Gedurende het hele voorjaar 2023 heeft het gebied door de vele regen steeds een zeer hoge waterstand gehad, waardoor grote gedeeltes langs de Beerze en de blauwgraslanden nauwelijks te betreden waren. Toch zijn we er goed in geslaagd een overzicht te krijgen van de vogelstand in het gebied. We hebben daarvoor wel heel wat moeten struinen door mانشoge bramen, brandnetels en varenbossen en bij sommige gelegenheden het water over de rand van onze laarzen voelen komen. De prachtige natuur

was het echter steeds meer dan waard. In het totaal deden 12 leden van de werkgroep een of meerdere keren met een telling mee, daarbij ook twee nieuwe leden van de Vogelwerkgroep. Er werden 9 vroege ochtendtellingen, 3 latere ochtendtellingen en 3 avondtellingen gehouden, verdeeld over het broedseizoen van eind februari tot en met juli.

Er werden liefst 94 soorten vogels waargenomen, waarvan 57 met één of meer territoria. Een bijzonder broedgeval was er van de **Grote gele kwikstaart** (GGK), waarvan helaas het nest waarschijnlijk is verdrongen door de sterke stijging van het waterpeil van de Beerze eind april – begin mei. Later werd nog verschillende keren een paartje GGK waargenomen langs de Heilooop en langs de

Beerze. In heel Nederland zijn van deze rode lijstsoort nog maar 300 – 400 broedparen aanwezig. Verder deden naar verwachting de spechten het weer goed met o.a. 5 paartjes Middelste bonte specht. Andere mooie soorten die het goed deden waren de Appelvink, Goudvink, Bonte en Grauwe vliegenvanger en Wielewaal. Bij de uilen telling in februari werden naast 2 of 3 Bosuilen ook 2 Steenuilen waargenomen, die waarschijnlijk ergens in een nestkast bij een van de huizen langs de Koevoortseweg broeden. Bij de avondtellingen in juni en juli werden naast de verwachte Houtsnippen (in het totaal 14 waarnemingen) ook meerdere territoria Nachtzwaluw gevonden. Dit is een noviteit, bij de eerdere tellingen in 2010, 2016 en 2017 werden nog nooit Nachtzwaluwen gehoord in dit gebied. Kennelijk is er voldoende terrein (aan de kant van de oude Heilooop) wat droog genoeg is, zodat deze soort hun nest op de grond, meestal onder een vrijstaande den, kan bouwen. Dit past wel in de positieve trend van de aantallen Nachtzwaluwen in Nederland van de laatste jaren, die we ook elders op de Kampina hebben waargenomen.

Naast de uilen waren er waarnemingen van verschillende roofvogels. In het voorseizoen passeerden Rode wouw en Blauwe kiekendief, later zagen we Sperwer en Boomvalk. Er waren waarschijnlijke broedgevallen van Buizerd, Wespandief en Havik. In het meest westelijke deel, langs de Beerze, zagen we nog typische riet- en moerasvogels zoals Rietgors, Kleine karekiet, Blauwborst, Grasmus, Spotvogel en Bosrietzanger. Hier waren ook broedgevallen van Wilde eend en Meerkoet en van Grauwe gans en Nijlgans. Ook waren er verschillende waarnemingen van de IJsvoo-

gel. In dit gedeelte, maar ook verder stroomopwaarts was uitgebreide activiteit van de Bever te zien. Die legde vakkundig enkele grote wilgen om, dwars over de Beerze en bouwde een burcht. Later werden echter geen verse sporen meer gezien. Wat hiervan de oorzaak is weten we niet. We hebben geen pogingen gedaan om waarnemingen te doen van de Dassen rond de dassenburcht. Wel werden tijdens een avondbezoek in juni duidelijk geluiden van jonge spelende Dassen gehoord. Andere zoogdieren die werden waargenomen waren Haas, **Ree**, Vos, Bunzing en Rode Eekhoorn. Alles bij elkaar was het een heel mooi seizoen in een prachtig gebied, met door de hoge waterstanden behoorlijke uitdagingen voor de avontuurlijk aangelegde vogelaars die we (nog) zijn.

Publiekswandeling Sparrenrijk

Het is alweer een paar jaar geleden dat we voor het laatst een publiekswandeling hebben georganiseerd met de vogelwerkgroep. Maar op speciaal verzoek van o.a. bewoners van de nieuwe wijk Sparrenlaene hebben we nu een vogelwandeling georganiseerd in het Sparrenrijk. Gerard en Jan Albert hadden een dag tevoren een verkenning uitgevoerd en een route vastgelegd.

Op de vroege ochtend van 30 april waren ruim 20 belangstellenden aanwezig en een behoorlijk aantal leden van de Vogelwerkgroep. Nadat voorzitter Lex Meijdam een korte intro had gegeven over het Sparrenrijk en de werkzaamheden van de Natuurwerkgroep Boxtel in dit gebied, hebben we twee groepen gemaakt die onder leiding van Gerard resp. Jan Albert de route in tegengestelde richting hebben afgelegd. Het weer was prachtig en we genoten van de volop zingende vogels om ons heen. Van de algemene soorten konden we goed de zang horen en voor veel gasten was dat al een hele ontdekkingstocht. Maar ook de meer bijzondere soorten konden we goed waarnemen. Zoals de Groene specht en de Grote bonte specht. De net gearriveerde Bonte vliegenvanger was voor veel mensen een eerste kennismaking. Opvallend genoeg had elk van de twee groepen zijn eigen “top” waarnemingen: Gerard stond lang stil bij een Middelste bonte specht, die zich dicht bij zijn nest uitgebreid liet zien en horen. Zelfs

Een wespindief paartje broedde in ons gebied

met een telefoontje waren er goede foto's van te maken. De groep met Jan Albert kon genieten van een Kuifmees bij zijn nest. Voorzichtig konden we hem volgen met voer zijn holletje de boom in en met babypoep er weer uit. En verderop hoorden we opgewonden geluid van de Havik. Tot onze verrassing zagen we even later diezelfde Havik landen op een groot nest waar duidelijk de geluiden van jongen te horen waren. Opmerkelijk omdat Gerard en Jan Albert dit nest bij de verkenning niet hadden opgemerkt.

Zo kwamen beide groepen na een wandeling van zo'n 3 uur weer bij het beginpunt uit, waar we enthousiaste reacties van onze gasten in ontvangst mochten nemen. Onze conclusie: dit is zeker voor herhaling vatbaar.

Houtsnippen-inventarisatie

Op verzoek van Provincie Noord-Brabant tellen vele vrijwilligers sinds 2015 op 13 verschillende telpunten in het Groene Woud Houtsnippen. Dit om meer inzicht te krijgen in omvang en spreiding van de populatie.

De Vogelwerkgroep van NWG Boxtel heeft tussen 18 mei en 30 juni 4 avondtellingen gehouden op telpunt 103 in het Kinderbos te Lennisheuvel. Vanaf een half uur voor zonsondergang werden anderhalf uur lang alle baltsende mannetjes genoteerd.

In week 20 en 22 werden respectievelijk 30 en 29 baltsende Houtsnippen waargenomen.

In week 24 en 26 werden achtereenvolgens 15 en 13 Houtsnippen geteld.

In week 24 was het weiland waar we tellen strooksgewijs gemaaid. Onduidelijk is of dit verband houdt met de duidelijke terugval in het aantal waarnemingen.

Daarnaast hadden we mooie waarnemingen van Bosuil, Groene Specht, Grote Bonte Specht, Wulp, Boomkickers en Vleermuizen.

Sovon Midwinter watervogeltelling

In Nederland verblijven van september tot april/mei grote aantal watervogels. Internationaal tellen natuurorganisaties elk jaar omstreeks half januari alle watervogels langs rivieren en plassen. Meerjarig tellen, documenteren en onderzoek is nodig ter bescherming van vogels, hun trekroutes en verblijfplaatsen. In Nederland gebeurt dit door Sovon (Samenwerkende Organisaties Vogelonderzoek Nederland) in samenwerking met vele vrijwilligers.

Het Dommeldal vormt een belangrijke ecologische verbindingzone tussen waardevolle natuurgebieden als Maai, Geelders, Scheeken, Kampina, Zegenwerp en Bossche Broek.

Je kunt er bijzondere watervogels tegenkomen als Dodaars, Fuut, Kuifeend, Smient, Tafeleend, Wintertaling; watergebonden soorten als Grote Gele Kwikstaart, Grote Zilverreiger, IJsvogel, Oeverloper, Visdiefje, Waterral, Watersnip, Witgatje en roofvogels als Slechtvalk en Smelleken.

De telling in gebied NB6136 was voorzien op zaterdag 21 januari 2023. Door sneeuw en gladheid kon dit helaas niet doorgaan. Gelukkig hadden we op vrijdag 13 januari al een keer proefgedraaid en konden we deze gegevens doorsturen naar Sovon.

In totaal hebben we 686 vogels waargenomen op en langs Dommel, Koppelloop, Smalwater, Leysenvan, Landgoed Moorwijk en Gemeentevijver: 11 Aalscholvers, 1 Blauwe reiger, 1 Dodaars, 18 Grauwe Ganzen, 214 Grote Canadese Ganzen, 3 Hybride Ganzen, 81 Kokmeeuwen, 3 Kuifeenden, 96 Meerkoeten, 4 Nijlganzen, 5 Soepeenden, 62 Soepganzen, 58 Waterhoentjes, 134 Wilde Eenden en 5 Wintertalingen.

Het was voor het eerst dat we als Vogelwerkgroep deelnamen aan deze jaarlijks terugkerende internationale telling. De volgende telling vindt plaats op zaterdag 13 januari 2024.

Bijdrage vogelwerkgroep aan open dag Dommelbimd

Op 9 juli 2023 werd het 10-jarig bestaan van de Stichting Dommelbimd gevierd met een open dag. Zowel volwassenen als kinderen konden het terrein aan de Konijnshooldreef bezoeken. Door Hen, Gerard en Pieter werd namens de Vogelwerkgroep een actieve bijdrage geleverd. Er was een stand ingericht met informatiemateriaal over vogels, er was een Steenuilenkast en een opgezette Steenuil. Kinderen konden braak-

ballen van de kerkuil uitpluizen en vogels waarnemen met een telescoop. Helaas viel het aantal bezoekers enigszins tegen door het broeiend warme weer en vanwege het feit, dat er diverse andere evenementen in Boxtel plaatsvonden.

Bescherming Oeverzwaluwen

De Oeverzwaluw is een beschermde inheemse diersoort. Ze zijn beschermd op grond van de Europese Vogelrichtlijn. In Nederland is de bescherming van de Oeverzwaluw geregeld in de Wet natuurbescherming. Daarin staat onder andere dat het verboden is om nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen. Ook valt daaronder het wegnemen van nesten. Overtreden is een economisch delict en kan leiden tot strafrechtelijke vervolging.

Een oplettende buurtbewoner meldde eind juni 2023 via onze nieuwe website, dat hij een aantal Oeverzwaluwnesten signaleerde in een berg zand op het bouwgebied Heem van Selis. Hij vroeg of wij daarvan op de hoogte waren en of het bouwbedrijf daarmee rekening hield. Aangezien we niet op de hoogte waren van het bestaan van die nesten, zijn enkele leden op onderzoek uitgegaan. Geconstateerd werd, dat in een grote berg zand meer dan 50 nesten van Oeverzwaluwen zaten. Oeverzwaluwen vlogen in grote aantallen in en uit. Ook zagen we dat naar alle waarschijnlijkheid een groot aantal nesten al gesneuveld waren omdat het bouwbedrijf bezig was de berg zand af te graven. Het totale aantal nesten is naar onze schatting hoger dan 100 geweest.

We hebben de kraanmachinist aangesproken en hem erop gewezen dat zijn werkzaamheden een overtreding betekenden van de Wet natuurbescherming en dat dit strafbaar is. Hij stopte daarop onmiddellijk met zijn werkzaamheden en heeft het terrein rondom de berg zand afgesloten. Wij slaagden er niet in om de verantwoordelijke hoofdvoerder te spreken te krijgen. We hebben daarom direct gebeld met de directie van het bouwbedrijf. Die zegden toe de berg ongemoeid te laten totdat het broedseizoen voorbij is. We hebben ook gelijk melding gedaan bij de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN).

Een toezichthouder handhaver Wet natuurbescherming van de ODBN heeft direct de locatie bezocht en bepaald dat aan de berg zand tot 1 september 2023 op geen enkele manier mag worden gewerkt. Ook moest het gebied rondom de berg worden afgezet. De Vogelwerkgroep werd gevraagd om de naleving te controleren en zodra de Oeverzwaluwen zijn vertrokken de berg “vrij te geven”. Hiermee zijn de ca. 50 nesten die er over waren beschermd. Met dank aan de oplettende buurtbewoner!

Beheergroep Dommelbimd

Frank de Bont en Sylvia van Gulik

Ook het afgelopen jaar hebben de vrijwilligers van de beheergroep Dommelbimd heel wat werk verzet. De belangrijkste klus is in het najaar het afvoeren van maaisel uit het hooiland en het maaien van de poeloevers waardoor bosontwikkeling wordt tegengegaan en het gebied langzaam verschraalt. Dat komt de biodiversiteit ten goede: veel soorten planten, vlinders, insecten en vogels profiteren daarvan.

Voor de wandelaars in het gebied, hebben we het laarzenpad in de zomer regelmatig gemaaid en de voorzieningen als bankje en informatieel onderhouden en schoon gemaakt. Ook heeft het blote voetenpad een opfrisbeurt gekregen. De heg langs het laarzenpad is weer een stuk verder gevlochten. Waarschijnlijk kan het vlechten komend seizoen afgerond worden, waarna de hele heg keurig gevlochten is.

In de nazomer, als het relatief droog is in de beemden, schonen we een deel van de kwelslootjes op. Die groeien langzaam dicht met wilgen en pitrus. De wilgen worden in het najaar gesnoeid; de pitrus wordt met sloothaken en schoppen verwijderd. Zwaar werk, waar meestal met een man of 6 met vereende kracht aan wordt gewerkt.

Jaarlijks wordt de techniek en samenwerking verder aangescherpt, waardoor het lukt om zo'n 10 tot 15 meter uit te baggeren. Hierdoor neemt de oppervlakte open water toe, waardoor de waterviolier zich verder kan uitbreiden.

Dit jaar zijn voor het eerst ruim 20 knotwilgen op het perceel aan de Eindhovenseweg geknot. Voordat er geknot kon worden, hebben we het bramenstruweel rond de bomen verwijderd en verschillende takkenrillen gebouwd. Daarna was het werk, dankzij de vele handen in een ochtend zo gepiept.

Zo was het weer een jaar met een grote verscheidenheid aan werkzaamheden, zowel in de lente/zomer als in de herfst/winter.

Het eind van het seizoen hebben we afgesloten met een open dag ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de Dommelbimd.

Ondanks de drukkende warmte en code oranje voorspellingen, hebben we toch veel bezoekers mogen ontvangen. Om 10.00 uur gingen de poorten open en verzamelden zich een leuke groep bezoekers voor de eerste rondleiding. Natuurlijk wilden ze de Dommelbimd graag (weer) eens zien in zomerse kleuren. Een aantal leden van de poelenwerkgroep was present om de kinderen te helpen met het bekijken van kleine visjes en zwemmende of kruipende insecten uit de Dommel. Met de hulp van de vogelwerkgroep werden ook braakballen van uilen uitgeplozen.

In de namiddag hebben we het glas geheven met certificaathouders, vrijwilligers en relaties van organisaties waar we de afgelopen 10 jaar plezierig mee hebben samengewerkt!

Beheergroep Dommeldal

Jos Klaasen

Werkterrein en Werkgroep

“Beheergroep Dommeldal” beheert een “kudde” van drie tot vijf Hooglanders aan de oever van de Dommel. Haar werkterrein wordt begrensd door de Dommel, Bosscheweg, het Laarzenpad en de wijk Munsel tot bijna aan de A2.

De werkgroep bestaat nu uit de volgende personen: Hans Janssen, Hen Maas, Henk v. d. Steen, Gerard Somers, Erik van Boldrik en Jos Klaasen. Ben van Dieren is gestopt met zijn werkzaamheden voor onze werkgroep. Zijn gezondheid liet dit werk niet meer toe en daarbij hebben hij en zijn familie Boxtel verlaten en zijn neergestreken in het mooie Brabants dorp Volkel. Ben heeft aan de wieg gestaan bij de oprichting van onze werkgroep, nu alweer ruim twintig jaar geleden. Wij wensen hem in zijn nieuwe oord een goede tijd toe.

Organisatie

In dit project participeren drie partijen met elk eigen verantwoordelijkheden.

- De gemeente Boxtel is eigenaar van de grond en faciliteert het project met praktische zaken zoals afrastering en een maaiprogramma.
- Stichting Taurus is eigenaar van de koeien. Deze stichting heeft zijn thuishaven in Keent (bij Ravenstein) aan een grote arm van de Maas waar zij vele koeien van verschillende rassen en paarden beheert. Doelstelling van deze stichting is, in samenwerking met Rewilding Europe, het uitgestorven oerrund terug te brengen in Europa onder de klinkende naam TaurOs. Nadere

Ben van Dieren met twee werkgroepleden, (excursie naar Keent)

informatie hierover is te vinden op de website www.stichtingtaurus.nl.

- De beheergroep Dommeldal is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken, waarbij de veiligheid een belangrijke plaats inneemt. De leden van de werkgroep houden wekelijkse toezicht en houden de gezondheid van de dieren in de gaten. Daarnaast wordt zwerfvuil opgeruimd en wordt er gekeken of geen schade of vernielingen zijn aangericht.

Kuddebeheer en zorg

Afgelopen jaar is aan het bestand niets veranderd; er lopen twee koetjes en aan de belofte van Taurus om een drachtige koe of een koe met een kalpje te brengen is (nog) niet voldaan.

Dit jaar is er ook weer minimaal gemaaid, een brede strook langs de omheining (veiligheid) en wat brede stroken in de wei. Het overleg met de maaier verloopt altijd prettig. De wei gaat er wellicht qua begroeiing best wat robuuster uitzien.

Externe contacten

Er ligt een afspraak met gemeente om de status van vangkooi(kraal) en de algehele afrastering onder de loep te nemen. Wij willen inzetten om de stroomdraad-afrastering te vervangen door stevig prikkeldraad. Wij menen hiervoor enkele goede redenen te hebben.

- Met Ark is afgelopen jaar geen overleg geweest.
- Contact met Taurus loopt redelijk maar houdt niet over. Zie boven.

Het grote doel van Taurus is natuurlijk het ontwikkelen van het TaurOs, die de plaats van het uitgestorven oerrund moet gaan innemen. Er lopen al grote projecten. In bijgaande foto zie je een twintigtal Tauros-runderen die in Kroatië zijn uitgezet.

Werkgroep heggenvlechten

Frank de Bont

In het afgelopen verslagjaar is weer volop verder gewerkt aan de vlechthekken in het natuurgebied Dommelbimd. Naast het noodzakelijke onderhoud aan de reeds gevlochten heggen is ook weer gevlochten aan de heg langs het laarzenpad. Diverse zaterdagdagen is gewerkt aan planning, werkoverleg, onderhoud, én uiteindelijk het vlechten. Het handzaagwerk aan de steeds dikker wordende stammen is wat verlicht voor ons allen met de aanschaf van een kleine handzame kettingzaag op accu. Dat werkt een heel stuk prettiger!

Ons werkgroepje bestaat uit José Poort, Gerard Somers, Ad Donhuijsen, Ron Mosink, Martien van Rooij en Frank de Bont. Het is met recht een 'werkgroepje' want het is flink aanpakken om de inmiddels dikke takken in het gelid te krijgen voor een toonbare heg.

Het heggenvlechten in het algemeen is de afgelopen maanden ook weer regelmatig in het nieuws geweest. Zowel op 1e Paasdag was het heggenvlechten in het Maasheggebied weer op TV en ook op 24 juli jl. bij BinnensteBuiten bij het TV-programma van KRO/NCRV.

Zoals bekend is het Maasheggebied, in het Oosten van Brabant op de grens met Limburg, de bakermat van het heggenvlechten. Daar hebben wij ook de nodige kennis vergaard om als 'zelfstandige' heggenvlechters aan het werk te gaan. (Niets voor niets heeft het Maasheggebied sinds de zomer van 2018 – als enige in Nederland – de status gekregen van Unesco Man & Biosphere).

De Historische Atlas van Noord-Brabant, uitgave Robas 1991 2e druk, bevat "chromotopografische kaarten des Rijks" schaal 1 : 25.000 met een overzichtskaart van Boxtel en omgeving uit het einde van de 19e eeuw. (1895-1896). Snel kijken of er ook iets te

ontdekken valt over het gebied rond kasteel Stapelen en de bebouwde kom van Boxtel. Duidelijk is te zien dat er in vroegere tijden, in het gebied wat wij nu Dommelbimd noemen, op deze plaats ook een oude Dommelarm bestond.

Precies daarlangs wordt nu dus ook een vlechthege gerealiseerd om deze vroegere Dommelarm in het landschap te accentueren. Mooi toch?

Op uitnodiging van Joost van Rooij, oud-coördinator van de WNLB en momenteel actief in de coöperatie Herenboeren aan de Gestelseweg, hebben Ad Donhuijsen en Frank de Bont op zaterdag 13 mei een korte inventarisatie gedaan naar landschapselementen in genoemd gebied. Bekeken is of er mogelijk in de toekomst een of meerdere vlechthekken gerealiseerd zouden kunnen worden om de biodiversiteit in het gebied van de Herenboeren te verhogen of te verbeteren.

Beheergroep Sparrenrijk

José Poort en Ton Huinink

De Sparrenrijkers

Toen we midden oktober 2022 begonnen was nog niet duidelijk wat het nieuwe beheerplan zou gaan inhouden. Het concept Beheerplan Sparrenrijk 2022-2030 zou pas medio 2023 het licht zien en heeft daarna voor veel publiciteit gezorgd. Verderop in dit verslag gaan we daar wat nader op in. Dit betekende dat we, in overleg met de gemeente, gingen werken volgens het oude beheerplan.

De naweeën van de coronaperiode waren nog volop zichtbaar. Op veel plekken greep de natuur haar kansen. Met name in de jongste herplante lanen ontstond een spontane opgroei van inheemse pionier begroeiing: berken, grove dennen, vuilboompjes, lijsterbes, grassen en Amerikaanse eikjes.

We konden flink aan de bak en heel het werkjaar heeft de werkgroep met volle overgave en inzet veel werk verzet.

Eerst maar even wat cijfertjes:

Op donderdagmorgen van midden oktober tot midden maart waren we in Sparrenrijk te vinden, een groep werklustige vrijwilligers. Hoewel iedereen ouder wordt is de Sparrenrijkgroep juist jonger geworden. Door de ledengroei in de laatste 2 jaar met leden die jonger waren dan de toenmalige gemiddelde leeftijd is er dus sprake van verjonging. Wij zijn hier erg blij mee.

In totaal hebben we dit jaar, met gemiddeld 11,5 man, 15 keer gewerkt.

3x hebben we afgelast i.v.m. voorspelde regen en storm.

4x rond jaarwisseling niet gewerkt: kerstrees en Corona

Totaal is er in die 15 keer 172,5 manmorgens (x 3 uur) gewerkt, dus plm. 520 uur

Het gemiddelde aantal deelnemers was 11,5 man per morgen, een prima opkomst!

Sparrenrijkers, daar kun je op rekenen, al 28 jaar

Onze werkzaamheden

In het werkseizoen zijn in vak 5e en andere percelen enkele groepen rododendrons met het stronkentrek-apparaat verwijderd. Vele donderdagmorgens zijn door een groep van 3á4 Sparrenrijkers besteed aan het verwijderen van deze struiken en het opruimen ervan. Er is nog een aantal kleine plekken waar deze nog verwijderd moeten worden en dan is het meer bijhouden van de geschoonde plekken. De groep rododendrons langs het rododendron-pad blijft staan en wordt niet gerooid hoewel deze eigenlijk niet in een bos thuishoort.

In de 2 lanen (5/6 en 6/7) met de enkele jaren geleden door kinderen aangeplante inlandse eiken en beuken is de grasrand met een bosmaaier gemaaid. De aanwezige uitgezaaide Amerikaanse eiken en de grove dennen zijn verwijderd of overgeplant. Daardoor zijn de aangeplante eiken- en beukenbomen vrijgemaakt voor een mooie uitgroei. De inheemse struiken kunnen doorgroeien zolang ze die niet belemmeren, daarna kunnen ze selectief verjongd worden.

De vele berken die inmiddels flink uit de kluiten waren gegroeid staan er echter nog. De planning was dat deze aan het eind van het werkseizoen zouden worden gezaagd, zodat ze dan niet opnieuw zouden uitschieten. Dat zat er helaas qua werktijd niet meer in.

Midden januari is er met de beleidsmakers van de gemeente een rondgang gemaakt door het Sparrenrijk. Hierbij werd ook het nieuwe beheerplan toegelicht. Het plan hield in dat delen van de lanen met inlandse eiken en beuken zouden worden afgesloten om uiteindelijk op te laten gaan in het bos. Ook daarom zijn de vele berken nog niet gezaagd en is de doorgang van de lanen smaller maar ook spannender.

Elk jaar wordt de bosmaaier intensief gebruikt voor het verwijderen van de verwilderende bramen in het wekje rondom de poel en bij pad en bankjes. De berkjes bij de poel werden gedund, wat ook plek vrij maakte voor de poel bezoekende schoolkinderen. Het teveel aan waterplanten werd vakkundig verwijderd.

Lage poel met lisdodde en koningsvarens

Het is een traditie geworden, de Sparrenrijkers snoeien en maaien langs de Molenwijkseweg bij de mané en maken ze de buizen schoon voor de kikker- en paddentrek. Marie-José Meertens van de Poelenwerkgroep zorgt dan voor taart bij de koffie.

‘Handwerk’ is er ook altijd wel te doen: met zaagjes, bijltjes en takkenscharen gingen we langs veel paden hakkend, zingend en knippend, vooral Amerikaanse eikjes en Amerikaanse vogelkers te lijf. Vak 7f en 8a werden in Handwerk en met de Kettingzaag gedund en onderhouden. Ook ‘stormschade ruimen’ maakt deel uit van onze taken.

Het dode hout blijft liggen en is weer een voedingsbron voor paddenstoelen en een schuilplek voor vogels en andere dieren.

Dood hout doet leven, was al lang spreekwoordelijk in het natuurbeleid.

En ja, dat levert allemaal vitamine G voor ons, mensen.

“Berk en mosbeeld” in vak 8a.

Natuurlijk gaat aan al dit werken in de loop van het jaar enkele keren een “rondgang” door het bos vooraf om te bekijken welke klussen er moeten gebeuren en welke spullen of welk overleg daarvoor nodig zijn.

In november 2022 heeft een aantal Sparrenrijkers een presentatie gehouden over het Sparrenrijk en haar bewoners voor het bestuur van de buurtvereniging Sparrenlaene.

Hierna is er o.l.v. José, Marcel, Rien, Ton en Marie-José een rondleiding gemaakt met de bewoners van het appartement ‘Sparrenlaene’ in het Sparrenrijk. Als dank voor deze activiteit is een bedrag van €50 aan de Natuur Werkgroep Boxtel geschonken en heeft een flink aantal bewoners zich gemeld als donateur. Half april hebben we ’s avonds ook nog met hen gezocht naar de kamsalamander en andere waterbeestjes.

Excursie amfibien Sparrenlaene.

Samen de werkgroep

Het werkseizoen startte op 6 oktober maar deze dag viel direct in het water. Pas op 13 oktober verzamelden alle Sparrenrijkers zich aan de ingang van het Dianabos. Elke morgen werd het werk kort onderbroken met een koffiepauze. We dronken samen koffie, verzorgd door onze vaste cateraar Willie, met vaak wat verjaardag-lekkers erbij.

Elk jaar wordt het werkseizoen afgesloten met een excursie/uitje. Dit seizoen hebben we een bezoek gebracht aan het Smederij-museum in St. Michielgestel. Het was een erg interessant bezoek waar we kennis konden maken met diverse technieken van dit oude ambacht. Zonder een smid is er geen bijl, zaag of schaar en zonder deze gereedschappen geen boswerkzaamheden. Het bezoek werd afgesloten met een eenvoudige, prima lunch.

Het Beheerplan 2022-2030 concept

Het Beheerplan voor het Sparrenrijk waar wij op dit moment nog mee werken liep tot 2019.

Voor het nieuwe plan zijn door de coördinatoren van de werkgroep Sparrenrijk ideeën, wensen en data op gebied van flora en fauna ingebracht. Belangrijk hierbij was het in stand houden van een echt gevarieerd en natuurlijk bos met toegankelijkheid voor recreanten. Een tussenevaluatie gaf de mogelijkheid om wat aandachtspunten naar voren te brengen.

Op maandag 3 juli heeft de gemeente een algemene informatieavond georganiseerd waar veel Buxtelnaren en Sparrenrijkers aanwezig waren. Hierna zijn er vele negatieve reacties verschenen in de lokale media, veelal over het omzagen van de Amerikaanse eikenlaan.

Amerikaanse eikenlaan met veel zaailingen en bosbes

Na de informatieavond is door de coördinatoren van de werkgroep Sparrenrijk een korte samenvatting opgesteld van het beheerplan en daarbij een zienswijze geformuleerd. Deze is binnen de werkgroep gepeild waarbij eenieder heeft gereageerd.

Van de medewerkers konden 14 van de 15 zich vinden in de geformuleerde zienswijze waarbij enkele leden, dezelfde, aanvullende mening plaatsten. Deze is in de definitieve versie zienswijze opgenomen en tenslotte verstuurd aan de gemeente als 'de zienswijze van de werkgroep Sparrenrijk'.

De zienswijze is als volgt gedefinieerd

- De Sparrenrijkbeheergroep ondersteunt de visie, streefbeelden en beheer zoals die zijn geformuleerd in het Concept Beheerplan Sparrenrijk 2022-2030.
- De Sparrenrijkbeheergroep vraagt om het gedeeltelijk afsluiten van de lanen die enkele jaren geleden nog zijn aangeplant, te heroverwegen en ze te laten bestaan.
- Belangrijke aanvulling van een aantal leden:
De kap van de (uitheemse) bomen waaronder de Amerikaanse eik moet geleidelijk, waar mogelijk in fasen, worden uitgevoerd. Met name in het recreatieve gedeelte vraagt dit de nodige zorgvuldigheid.

Wij zijn van mening dat er, met het uitvoeren van het concept Beheerplan Sparrenrijk 2022-2030 en met de door ons geformuleerde zienswijze, in de toekomst een gezond(er) bos ontstaat met nog meer diversiteit aan flora en fauna.

Gezond betekent hier ook waardevol, en waardevol betekent weer bestaanszekerheid voor het bos 'Sparrenrijk'.

Alle Sparrenrijkers zijn trots op wat ze gezamenlijk hebben gepresteerd,

Hut ab.

Werken met de Poelenwerkgroep aan de Molenwijkseweg

Poelenwerkgroep

Marie José Meertens

Het seizoen 2022-2023 is helaas niet een van de beste jaren van de poelenwerkgroep geweest.

De reden daarvan is het kleine aantal leden. Het merendeel van de activiteiten speelde zich af in de wijk Sparrenlaene rond de poeltjes. Het aanpakken van nieuwe of wat groter opgezette projecten is niet haalbaar gebleken. Vooral voor gastlessen, buitenlessen en schepactiviteiten op de Boxtelse scholen zijn er te weinig vrijwilligers. Super jammer.

Gelukkig gingen er ook zaken heel voorspoedig!

Hollands diep

De eerste activiteit was dit jaar heel vroeg in de winter. Samen met Mark Benders van Brabants Landschap is begin december de situatie bekeken bij de poel langs de ventweg van de A2 bij het Hollands Diep. In het trekseizoen vallen hier erg veel slachtoffers. Naar aanleiding hiervan wil Brabants Landschap de gemeente Boxtel adviseren bij de provincie subsidie aan te vragen om permanente maatregelen te nemen in deze omgeving.

Sparrenlaene en Molenwijkseweg

Op 7 januari organiseerde de Sparrenrijkgroep een wandeling in Sparrenrijk met de bewoners van appartementengebouw Sparrenlaene. Heel fijn was dat de Poelenwerkgroep de kans kreeg om zich voor te stellen en kort wat te vertellen wat er op het gebied van amfibieën gaande is in de omgeving. Er was veel belangstelling. Direct is er een afspraak gemaakt om in het voorjaar te gaan scheppen in de poeltjes van de wijk om zo een beter beeld te krijgen wat er allemaal leeft.

De vaste winterklus op de Molenwijkseweg is ook dit jaar weer met veel plezier op 30 januari geklaard. Samen met de Sparrenrijkgroep zijn de amfibieëntunnels schoongemaakt en is de begroeiing achter de paddenschermen weggehaald. Net als ieder jaar was de beloning een grote taart!

Amplex Bruine kikker op trek

De tunnel bij de ingang van het ODC-terrein was een paar jaar afgesloten omdat bouwverkeer gebruik moest maken van de doorgang aan de Koningsvaren. Na afloop van de bouwactiviteiten zou de gemeente de oorspronkelijke toegang herstellen. De gemeente kwam precies op tijd de gedane belofte na. De overstekende dieren konden dit jaar vanaf het begin van de trek veilig zelf naar de overkant lopen.

De echte trek vanaf half februari tot eind maart verliep echt heel rustig. De dieren hebben de onderdoorgangen gevonden en maken er gebruik van. Toch zijn er nog steeds veel padden te vinden in de wijk. Heel fijn is dat de bewoners zich er bewust van zijn, elkaar met berichtjes op de hoogte houden en heel actief zelf dieren in de ochtend en avond overzetten. Voor de werkgroep is dat echt een hele grote hulp.

Jammer is dat we nu het overzicht verliezen op de aantallen dieren die oversteken naar hun voortplantingswater. Uit het kleine aantal verkeersslachtoffers mag je concluderen dat de trek goed verloopt.

In het voorjaar hebben enkele werkgroepleden een paar keer geschept in de poeltjes van Sparrenlaene om na te gaan hoe het leven zich daar ontwikkelt. Heel veel kleine watersalamanders en steeds meer kamsalamanders zijn aangetroffen.

Op 18 april in avond schepten we nog een keer in de poeltjes samen met een tiental bewoners van het appartementencomplex. Niet alleen de salamanders maar ook kokerjuffers, libellenlarven en andere poelbewoners konden op veel belangstelling rekenen.

Kempseweg

Voor het eerst sinds 2010 zijn er in 2023 op de Kempseweg geen schermen opgezet en amfibieën overgezet. In overleg met Natuurmonumenten is deze beslissing genomen.

Kokerjuffer

Kamsalamander

Schepvangst Sparrenlaene

De aantallen dieren namen de laatste jaren zo sterk af dat het niet meer lonend was hier zo veel energie in te steken. Wel is de situatie ter plekke in de gaten gehouden door onze meest actieve overzetter: Peter Olyslagers. Er waren weinig of geen activiteiten te melden.

Peter en de andere bewoners van de Kempseweg die duizenden dieren hebben overgezet, heel hartelijk dank voor zoveel jaren inzet!

Uitlenen materiaal

Omdat de Molenwijkseweg en nu ook de Kempseweg niet meer afgezet hoeft te worden met schermen hebben we heel veel goed materiaal over. Gelukkig is een groot deel gebruikt op enkele andere plekken, waar heel veel dieren gevaar lopen om slachtoffer van het verkeer te worden.

Natuurwerkgroep Liempde heeft schermen geleend om in Boxtel langs de ventweg van de A2 bij het Hollands Diep de situatie te verbeteren. Enkele bewoners uit de buurt zetten de dieren over. Ook komend jaar zullen in afwachting van een definitieve oplossing hier schermen worden gezet. Met Natuurwerkgroep Liempde zal hier over worden overlegd.

Een ander deel van het materiaal is verder van huis ingezet. Via Brabants Landschap legde de Paddenwerkgroep in Vlierden bij Deurne contact. Gelukkig zijn ook daar heel veel dieren veilig op trek gegaan.

Alle materiaal is inmiddels weer terugbezorgd bij onze opslag in Gemonde.

Dommelbimd

De Poelenwerkgroep was echt vereerd met de uitnodiging van de Stichting Dommelbimd om bij de viering van hun 10-jarig jubileum op zondag 9 juli de kinderactiviteiten te verzorgen. Wat is er leuker dan scheppen in een poel!

Helaas was er door het enorm warme weer gevaar voor blauwalg. De poel was dus te gevaarlijk. Bakken met Dommelwater bleken net zo interessant. De schepnetjes waren van miniformaat, maar prima om de loeppotjes te vullen met kleine diertjes als waterwantsen, libellenlarven en bootsmannetjes. Staand op een bankje of met twee handen in een aquarium, de kinderen genoten van hun kennismaking met de waterbeestjes.

Florawerkgroep

De Florawerkgroep heeft momenteel een vacature voor een coördinator. Hierdoor is er geen verslag van de activiteiten van deze werkgroep in het afgelopen jaar. De activiteiten lopen echter gewoon door.

Een paar leden van de Florawerkgroep in 2017 met in het midden oud-coördinator Joost van Rooij

Gewone duivenkervel

Paddenstoelenwerkgroep

Cor Kievit

Zoals deze mooie foto's van Cor Kievit laten zien is de Paddenstoelenwerkgroep nog volop actief. De werkgroep zoekt iemand die het coördinatorschap op zich wil nemen.

Rafelige parasolzwam

Zwavelzwam

Reuzen champion

Groene knolamaniet

Waaiertje (onderzijde)

Krulhaarkelkzwam

Kaneelboleet

Grote bloedsteelmycena

Gewimperde aardster

Blauwvoetstekelzwam

Halmruitertje

Polyorus mori Franjeporiezwam

Werkgroep Ruimtelijke Ordening

Nico Landwehr Johan

Samenstelling van de werkgroep

Gerard Buiks, Toine Cooijmans, Nico Landwehr Johan (vz), Lex Meijdam, Ineke Puls.

Evenals in voorgaande jaren is de sinds de Corona-maatregelen aangevangen werkwijze gecontinueerd. In voorkomende gevallen heeft de werkgroep zich beperkt tot telefonisch contact en raadpleging via email-contacten. Een enkele maal is er bilateraal overleg gevoerd. Tijdens deze contacten zijn ook Dik Bol en Marcel van de Langenberg, als “meedenkers” van respectievelijk de Heemkundekring Boxtel en Natuurwerkgroep Liempde, actief betrokken.

In de RO-groep gaat het vooral om onderwerpen die gedurende meerdere jaren aandacht vragen. Het gaat daarbij in het bijzonder om ruimtelijke plannen met een langdurige procedure, zaken welke in verschillende fasen (her)beoordeeld moeten worden.

In het navolgende doen wij kort verslag van de belangrijkste zaken, die binnen de RO-groep zijn gepasseerd.

Werkgroep Uitvoering Bestemmingsplan Buitengebied Boxtel (Wubbb).

Lex Meijdam en Nico Landwehr Johan zijn actief als respectievelijk 2e en 1e afgevaardigde in de Werkgroep Uitvoering Bestemmingsplan Buitengebied Boxtel (Wubbb). Binnen dit overlegorgaan wordt door Gemeente, Waterschap, ZLTO, Heemkundekringen en Natuurwerkgroepen gewerkt aan afstemming van vooral buitengebiedzaken. Voorafgaand aan de maandelijks vergaderingen worden relevante agendapunten voorgelegd aan de NWB RO-groep. De WUBBBagenda omvat onder meer ingediende landschapsversterkingsplannen die gekoppeld worden aan ontwikkelingen die het vigerende bestemmingsplan buitengebied mogelijk maakt. Voorts komen er aan de orde aanvragen over wijzigingen in het landschap, zoals aanbrengen van verhardingen, ophogen en afgraven van percelen, sloten graven en/of dempen, verwijderen en/of aanbrengen van beplanting etcetera. Het gaat hierbij niet alleen om aanvragen van particulieren, maar ook om (uitvoerings)plannen van bijvoorbeeld gemeente en waterschap.

Een belangrijk toetsingskader binnen de Wubbb wordt geboden door de “Beleidsregel kwaliteitsverbetering voor het buitengebied”. De regel omvat voor Boxtel een concrete doorvertaling en nadere uitwerking van het provinciale en gemeentelijke beleid voor kwaliteitsverbetering van het landschap. De regel vormt de leidraad voor de zogenaamde

de “keukentafelgesprekken” die door de gemeente gevoerd worden met initiatiefnemers, voorafgaand aan een feitelijke vergunningaanvraag. De NWB heeft benadrukt dat een van de belangrijkste punten is dat in principe kwaliteitsverbetering op de locatie plaatsvindt. In het verslagjaar heeft de WUBBB slechts een beperkt aantal (kleinere) plannen ter advisering voorgelegd gekregen. Deze beperking is een gevolg van niet alleen de Corona-maatregelen maar ook van de wisselende/beperkte ambtelijke bezetting en een door de gemeente aangepaste prioritering van aanvragen. Bovendien lijkt het erop dat er in het verslagjaar aanzienlijk minder bouwplannen aan de orde zijn geweest vanwege beperkingen door onder meer de stikstofproblematiek.

Initiatieven zonnepark gemeente Boxtel

In heel Nederland werken 30 regio's samen met het doel om in 2030 de uitstoot van CO2 met de helft te verminderen ten opzichte van 1990. Boxtel maakt deel uit van de Regionale Energie Strategie (RES) Noordoost Brabant. Binnen deze RES is afgesproken dat alle gemeenten een bijdrage leveren aan de RES-opgave. Daarnaast wil Boxtel in 2030 een energie neutrale gemeente zijn. Om dat te bereiken is de grootschalige opwek van duurzame elektriciteit noodzakelijk. De gemeente Boxtel streeft hierin naar een optimale mix van zon- en windenergie. Vooralsnog komen in Boxtel parken in aanmerking in gebieden waar verstedelijking afweegbaar is.

De NWB is binnen de commissie Zonneparken betrokken bij de advisering over de opzet en inrichting van de parken. De biodiversiteit op en direct nabij de projectlocatie moet toenemen. Getoetst wordt op welke wijze een bijdrage wordt geleverd aan landschap, ecologie of waterberging en welke de betekenis is voor de recreatieve/ toeristische waarde.

In het verslagjaar is de gedachte werkwijze van het toetsen van plannen toegelicht en doorgesproken. Inmiddels is door de gemeente een aantal initiatieven (en mogelijke locaties) voor een zogenaamde omgevingsdialoog kenbaar gemaakt. Tot heden zijn er nog geen concrete plannen ter advisering aan de orde geweest.

Vinger aan de pols

Aandachtspunt blijft het volgen van effecten van plannen voor de natuur langs de Dommel door Boxtel. De stedelijke druk is hier hoog, de kunst is om de natuurwaarde, maar ook de unieke groene belevingswaarde te behouden en te versterken. De NWB is blij dat de gemeente in de bestemmingsplannen het behoud van deze waarden hoog in het vaandel heeft gezet. Daardoor is er op sommige plekken zelfs nieuwe ruimte voor de natuur gecreëerd. Wel blijft de werkgroep bezorgd over een consequente houding van de gemeente over de feitelijke invulling van zaken. De werkgroep is alert op nieuwe ontwikkelingen en heeft haar stem laten horen bij voorgenomen bouwplannen en mogelijke schadelijke activiteiten in de ecologische verbindingzone. De NWB blijft nauwgezet volgen of het waardevolle plan voor de Dommel door Boxtel zorgvuldig wordt nageleefd.

De NWB heeft zienswijzen en verzoeken om handhaving bij de gemeente ingediend vanwege activiteiten in strijd met het bestemmingsplan. In sommige gevallen heeft dit geleid tot directe maatregelen door de gemeente. In andere situaties is tot heden een gemeentelijke actie uitgebleven. Wel is vast komen staan dat handhaving geen prioriteit van de gemeente heeft vanwege financiële en personele capaciteit.

De werkgroep heeft via haar inbreng in de Wubbb nadrukkelijk aandacht gevraagd voor het respecteren van de in eerdere nota's, visies en plannen opgenomen natuurbestemming in de strook van 35 meter langs de Dommel. Deze strook is bestemd voor het behoud, herstel en/of de ontwikkeling van de natuurlijke en de landschappelijke waarden.

Ontwikkeling pastorietuin Baroniestraat 24

Bij brief van 20 maart 2023 heeft de NWB een zienswijze aan de gemeenteraad gezonden vanwege het ontwerpbestemmingsplan Baroniestraat 24 (herontwikkeling pastorietuin H.Hart). Naar het oordeel van de NWB wordt in het ontwerp geen recht gedaan aan het optimaliseren/ontwikkelen van een zogenaamde stapsteen voor een robuuste EVZ-zone nabij Smalwater. Ten onrechte wordt in het ontwerp bebouwing en verharding (parkeren) in het voor Natuur te bestemmen gedeelte opgenomen. De procedure loopt nog.

Ontwikkeling stadslandgoed Stapelen

De werkgroep heeft in voorgaande jaren binnen de Wubbb in het kader van ontwikkelplannen voor Stadslandgoed Stapelen haar inbreng geleverd. In de afgelopen periode zijn geen concrete vervolgstappen bekend over nieuwe ontwikkelingen aldaar. De NWB zal nieuwe plannen voor het Stadslandgoed nauwgezet volgen.

Bestemmingsplan Buitengebied

In voorgaande jaren is duidelijk geworden dat vernieuwing/aanpassing/actualisering van het bestemmingsplan Buitengebied vooralsnog op de lange baan is geschoven. Verwacht wordt dat in 2024 vanwege de invoering van De Omgevingswet meer actie ondernomen gaat worden.

Het blijft in tussentijd zeer van belang om alert te zijn op adhoc-maatregelen die strijdig zijn met het vigerend beleid. De NWB is waakzaam om permanente schade in het landschap te voorkomen.

Omgevingsvergunning Classic Park

In november 2021 heeft de NWB (in collegiaal overleg met Natuurwerkgroep Liempde

en Vereniging Het Groene Hart) bezwaar gemaakt vanwege de door B&W verleende omgevingsvergunning Koppenhoefstraat 14 in Boxtel: het tijdelijk uitbreiden van de activiteiten van Classic Park met verkoop van gebruikte auto's, motorfietsen en (elektrische) fietsen voor maximaal 5 jaar. Deze uitbreiding zou nodig zijn vanwege financiële/economische problemen.

NWB heeft aangegeven het bezwaarlijk te vinden dat de buitenruimte het gehele jaar ingezet gaat worden voor parkeerterrein /opslag voor gebruikte auto's . Deze buitenopslag en de voorziene verhardingen belemmeren in hoge mate de ontwikkeling van de destijds overeengekomen beoogde landschappelijke inrichting. Het kan niet zo zijn dat de destijds moeizaam in het buitengebied toegelaten museale functie van Classic Park thans omgeboord wordt tot uitbreiding van detailhandel inclusief buitenopslag in het buitengebied. Er is geen duidelijk zicht op een definitieve oplossing voor de huidige economische problemen van Classic Park. Dit is strijdig met een goede ruimtelijke ordening.

In februari 2022 heeft de NWB eea toegelicht tijdens de hoorzitting van de commissie bezwaarschriften. In augustus 2022 heeft de NWB evenals andere partijen in deze zaak beroep aangetekend bij de Rechtbank. In de zitting van 23 augustus 2023 heeft De Rechtbank in aanwezigheid van oa NWB de zaak behandeld. Uitspraak moet nog volgen.

De Dommel door Boxtel

In dit verslagjaar zijn er geen bijzondere ontwikkelingen geweest bij het nader vormgeven/uitwerken van delen van het door het Waterschap gepresenteerde beekherstelproject Dommel door Boxtel.

Bestemmingsplan Achter den Eijngel

De Raad van State heeft in 2021 het door de gemeenteraad vastgestelde plan Achter den Eijngel vernietigd vanwege onvoldoende afstand tot de Heerenbeekloop. Inmiddels heeft de gemeente een nieuw (aangepast) bestemmingsplan ontwikkeld. De NWB heeft vastgesteld dat in het nieuwe plan voldoende rekening wordt gehouden met zorg voor behoud van kwaliteit en leefgebied van de (kerk)uil. Het (aangepaste) plan is in juli 2023 door de gemeenteraad vastgesteld.

Infrastructuur / spoorwegen / gemeentelijke verkeersplannen

De NWB blijft aandacht houden voor de mogelijke consequenties van het sluiten van een aantal overwegen. In het verleden was NWB vertegenwoordigd in de klankbordgroep ten behoeve van het nieuwe gemeentelijk verkeer- en vervoerplan (GVVP) genaamd MOVE'31. Inmiddels heeft de gemeente gekozen voor een nieuwe opzet van mobiliteitsplannen. De NWB is voor deze zaken -nog- niet benaderd. Waar mogelijk levert zij haar inbreng vanwege de belangen van Natuur en Milieu.

In een gezamenlijke brief van februari 2018 hebben de WNLB, de ZLTO en de stichting Rond Kerk en Orion aan B&W en gemeenteraad hun zorgen geuit over de aanpak en opbouw van de werkwijze binnen de klankbordgroep. De gemeente is er tot heden nog niet in geslaagd om met een andere opzet van MOVE 31 de gewenste participanten weer om de tafel te krijgen.

Bij brief van 9 mei 2019 heeft de NWB haar kanttekeningen gezonden bij de concept-visie verkeersplan MOVE'31. Zij heeft aanbevolen inspanningen uitsluitend te richten op financieel, milieutechnisch en ecologisch haalbare oplossingen. De concept-Mobiliteitsvisie lijkt volgens de NWB vooral ingegeven vanuit een sectorale weg- en verkeersbenadering. Er ontbreekt een duidelijke verwijzing naar een noodzakelijke integrale benadering vanwege de Omgevingswet. De visie geeft onvoldoende weer welke argumenten vanuit ruimtelijke kwaliteit, landschap, cultuurhistorie en ecologie medebepalend zijn voor een realistisch ontwerp. De PHS-plannen dienen als uitgangspunt voor de verkeersvisie. Dit uitgangspunt is discutabel geworden door de PAS-uitspraak van RvS (zie hierna onder VLK).

Vooralsnog is de voortgang van het MOVE'31-traject opgeschort / zeer vertraagd / omgezet naar een nieuw mobiliteitsplan.

Verbinding Ladonk-Kapelweg VLK en betrokken verkeersbesluiten.

De NWB heeft in eerdere jaren zienswijzen ingezonden vanwege het ontwerpbestemmingsplan verbindingsweg Ladonk Kapelweg (VLK). De NWB heeft in een uitvoerig schrijven aangegeven dat de in het ontwerpbestemmingsplan verbindingsweg Ladonk Kapelweg opgenomen voorstellen strijdig zijn met enerzijds de ambities van rijk, provincie en gemeente voor het Boxtelse buitengebied in het Nationaal Landschap Het Groene Woud en anderzijds de zorgplicht voor het in stand houden en versterken van het buitengebied als hoogwaardige leefomgeving voor mens en natuur.

De Raad van State heeft op 14 augustus 2019 uitgesproken dat het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet kan gelden als beoordelingskader voor toelaatbaarheid stikstofemissie. Er mogen geen activiteiten worden uitgevoerd die een (significant) effect hebben op Natura-2000 gebieden. Dit is voor projecten in Boxtel voornamelijk de Kampina. Met deze uitspraak zijn het eerdere bestemmingsplan Verbindingsweg-Ladonk-Kapelweg en de samenhangende verkeersbesluiten vernietigd. Met de uitspraak over het PAS is de Raad van State niet toegekomen aan een inhoudelijke behandeling van de overige beroepsgronden.

Inmiddels is het bestemmingsplan VLK (2020) opnieuw in procedure gebracht. In maart 2022 heeft de NWB in een zienswijze onder meer aangegeven dat nut en noodzaak van de weg VLK dwars door het waardevolle landschap onvoldoende is aangetoond. Voorts ontbreekt het aan een gedegen onderzoek van de veel mildere mogelijkheden in de sfeer van de nulplus-variant (bundeling van infrastructuur). Het

inzicht in de werkelijke verkeers- en hindersituatie van de Kapelweg is onvoldoende. De maatschappelijke noodzaak van een geheel nieuwe weg is niet aangetoond. Er is sprake van een aantasting van ongeveer alle denkbare ruimtelijke kwaliteiten, zowel de ecologische, de landschappelijke, de hydrologische, de cultuurhistorische en de archeologische waarden. VLK is strijdig met het belang van het recreatieve gebruik en de beleving van natuur en landschap.

De WNLB heeft samen met De Vereniging Het Groene Hart Brabant in oktober 2022 beroep ingesteld bij de Raad van State. Behandeling van deze zaak is in het verslagjaar nog niet aan de orde geweest. Procedure loopt nog.

De WNLB zal alert blijven bij het opstellen van nieuwe bestemmings- en verkeersplannen. Wij zullen andermaal pleiten voor ordentelijke plannen voor de lange termijn. Daarbij biedt een integrale benadering de meeste kansen. Mogelijke nieuwe knelpunten dienen serieus benoemd te worden en betrokken bij de gewenste oplossingen voor de toekomst.

Bestemmingsplan Keulsebaan

In augustus 2022 heeft de Raad van State het door de gemeenteraad in 2020 vastgestelde bestemmingsplan Keulsebaan vernietigd. Naar het oordeel van de Raad van State ontbreekt “een actueel, integraal onderzoek waarbij is beoordeeld welke effecten het bestemmingsplan Keulsebaan heeft”. Het is geenszins duidelijk of en hoe de gemeente de plannen rond de Keulsebaan andermaal in een nieuw bestemmingsplan zal gaan opnemen. Wij zullen de door NWB indertijd ingebrachte bezwaren zorgvuldig bewaren voor het geval er nieuwe actie nodig is.

Tot slot

De RO-groep probeert zo mogelijk reeds in een vroeg stadium betrokken te worden bij plannen en ontwikkelingen die verband houden met de natuurlijke kwaliteiten in het Boxtelse. Voorts houdt zij zeer dringend de vinger aan de pols bij de verdere planvorming en zal zij primair proberen in goed overleg haar doelen te bereiken. Soms ontkomt de RO-groep er echter niet aan om de mogelijke beroeps- en rechtsmiddelen te hanteren.

Ook in het komende seizoen zal wederom aandacht besteed worden aan (grotere) gemeentelijke plannen waaronder diverse (nieuwe) bestemmingsplannen en aanzetten daartoe, en niet te vergeten de plannen rond PHS (spoorplannen) en het nieuwe gemeentelijk Mobiliteitsplan, vooral daar waar het de belangen van Natuur en Milieu raakt.

De werkgroep RO kan nog steeds versterking gebruiken (van mensen die gemotiveerd zijn om beleidsstukken te lezen en/of zaken in het veld te gaan bekijken).

Natuurwerkgroep Boxtel

Voorzitter Lex Meijdam
073-6895691

Secretaris Lex Meijdam
073-6895691

Penningmeester Hans Volmer
0411-674631

Internet:
www.natuurwerkgroepboxtel.nl
e-mail info@natuurwerkgroepboxtel.nl

Voor inlichtingen en lidmaatschap (à € 12,00)
kunt u zich wenden tot de secretaris:
Lex Meijdam, telefoon: 073-6895691